

Галина ГРИМАСHEВИЧ

**ПРИСЛІВ'Я, ПРИКАЗКИ, ЗАГАДКИ
ТА ЖАРТІВЛИВІ ПІСНІ, ПОВ'ЯЗАНІ
З ВИКОРИСТАННЯМ НАЗВ ОДЯГУ ТА ВЗУТТЯ**

- [ко|жух л'е|жи'т' / а | дурен' др'і| жи'т' //] (9)
[пр'і|шоў спас / ба|ри' рука| в'іци' про за| нас / пр'і|шоў вар| б'іч /
ко|жуха тел' | б'іч //] (9)
[ку|ди' | голка / ту|ди' | н'ітка //] (9)
[бра|ти' | родні'їе / а|л'е к'і|шен'і | розні'їе //] (9)
[зб'і|райец:а / й'ек сват п'е|л'онк'і прат' //] (9)
[м'і|н'е у | вашио | хат'і н'е з ру|к'і п'рас'т'і //] (9)
[б'і|горем об | з'емл'у| й'ек шв'ец | мокройу ха|л'авойу об | лаву //] (9)
[з коз|ла | воўни' н'е | буд'е //] (9)
[хоч ко|п'єтка ў кар|ман'і / а ўже на сто руб|л'є ч| ван'і //] (9)
[з | м'іру по | н'ітци' / | голому со|рочка //] (6 / 9)
[шв'ец баз чо|бот / а л'ес' | н'ік баз дроў //] (9)
[йе|ке волок|но / та|ке | полот|но //] (9)
[з'і|ма / а ко|жуха н'е|ма //] (9)
[на|шої гор|п'ін'і | хороше і ў хус' | т'ін'і //] (9)
[с'е|дун то|го н'е | в'іс'ед'іт' / шо хо|дун | в'іход'іт' //] (9)
[о|д'єў жу|пан / даї | думайе / шо пан //] (6)
[сво'іа со|рочка до | т'єла б'л'іжче //] (6)
[чу|жа со|рочка не з|р'єйе //] (6)
[воз' | м'єт і мо|йє шта|ни' | ў ж' | лукто //] (6)
[бере|жи' о|д'єжу / по|ка | нова / а здо|роўїе / по|ка моло|да //] (6)
[стре|чайут по о|д'єжи' / прово|жайут по | розуму //] (6)
[не даї / | боже / з і|вана | пана / з ко|зи' ко|жуха / з с|вин'і
чо|бот //] (12)
[с'ї о|вес у ко|жус'і / а | жи'то / ў б' | ріл'і //] (12)

- [йа|ка с|віта / та|кії і ха|з'айін //] (12)
- [ти|н'айеї:а / йак ду|ша без|т'ла а|бо га|лоша без|вал'анка //] (16)
- [ўд'аг шта|ни на дв'і|пари / од|на ка|лошва / на|зиму / д'руга / на|л'іто //] (16)
- [знаї|шоў|чоботи / не|радуїс'а / знаї|шоў|посто|ли / не|плач //] (16)
- [у|нашого ми|кити до|ладн'а с|вита / мож'на му|ку|с'ійат' //] (16)
- [куп|л'аї ко|жух|л'ітом / а с|витку зи|моу //] (16)
- [розпус|тиў сво|йу ди|тину / йак|циган|фалду //] (16)
- [розпус|тиў йази|ка / йак п'пн|р'асу //] (16)
- [у|йо|го ўсе / йак не ў|л'у|деї / два|чоботи / та|ї о|бидва на|л'еву|ногу //] (16)
- [во|но йо|мута подо|байе / йак|л'евий|чобот на п|раву|ногу //] (16)
- [наша|химка / ба|гатога|бат'ка|д'їука / с|витка не|защ|топана / та|морда по|копана //] (16)
- [во|но у|йо|го так|буде / йак ў|жи|летц'і|рука|ви //] (16)
- [у|нейі та|к'і дос|татк'і / йак у|т'ї с|вит'і / йак|поли|до|точит' / то|рука|ви ко|ротк'і //] (16)
- [та|к'і до|вол'ниї / й'ек|берковиї|шта|ниї на|ви|ворот //] (7)
- [поз|найут' х|лопциї і ў|д'раної со|роц'иї //] (7)
- [|б'едниї|носи'т' / шо|може //] (7)
- [два|чоботи / |пара //] (7)
- [не п'пн / не оде|ваї|ризиї //] (3)
- [мар|ко|босиї / да ў|ко|жус'і //] (3)
- [зор|ваўса / по|б'эг|каш|к'ета згу|б'їў //] (3)
- [йа|кії пан / та|кії і жу|пан //] (1)
- [ўб|раўс'а ў жу|пан / да|ї|думаїе / шо|пан //] (1)
- [об'і|ц'аў пан ко|жух / та|т'іл'киї с|лово|йо|го|тепле //] (1)
- [ко|жух та с|віта / та|ї ду|ша|сиїта //] (1)
- [поша|нуї о|д'еж'ину раз / то|во|на те|бе|десет' раз //] (15)
- [|в'ідумаў|чорт|моду / а сам у|воду / а в'і го|н'еї:а //] (15)
- [|й'ед'еш|ў|пол'е на го|д'їну / ўк'ін' у|воз|лахма|н'їну //] (15)
- [на|л'їну|л'ез'е|босиї / а з|л'їп'ї|ў|зутиї //] (15)
- [на|пуз'і шоўк / а ў|пуз'і боўк //] (15)
- [ба|гатїї на|латиї да на д|робниї|їе с|л'озиї //] (15)
- [так|ўд'е|вайеї:а / шо|ї ко|рова|л'а|каїеї:а //] (15)
- [ли|ха то|му зиї|ма / ў|кого ко|жуха не|ма //] (14)
- [до зав'і|рух'і т|р'еба ко|жуха //] (17)

- [б'ез ко| жуха бе| ре ск| руха //] (17)
 [на с' | в'іт'і с | тол'к'і лат / йек на с' е | л' е хат //] (17)
 [ў | богого то | д'і н' е | д' е л' а / ко | л' і со | рочка | б' е ла //] (17)
 [чу | жа со | рочка н' е | з' р' е йе //] (17)
 [| чоботи | нов' і йе / а п' і | дошв' і | голи' йе //] (17)
 [| чоботи скр' іп | л' ат' / а горш | к' і н' е к' іп | л' ат' //] (17)
 [праўда ў | постолах / а кр' іўда ў | чобот' ах //] (17)
 [оде | нуўса / йе́к пан / а зн' ат' жу | пан / то теї | сами' стаў //] (13)
 [хоч пан ле | дачи' / да ком' йе́р сто | йачи' //] (13)
 [не л' е́з' н' і | кому з | посто | лам' і ў | душу //] (13)
 [наба | лакайут' с' | т' ік' і / шо і за | пазухойу не схо | вайеш / і ў
 | шапку не збе | реш //] (4)
 [| носит' | голову т' ік' і дл' а | шапк' і //] (4)
 [йак не | д' е л' а / то і со | рочка | б' і ла //] (4)
 [у су | боту | майе бут' | гарна по | года / бо ў су | боту сиро | та
 со | рочку | сушит' //] (4)
 [не | ма не | чого / к' | роме со | рочки / ў йа | кої | мати ро | дила //] (4)
 [хто | майе | дочк' і / ходит' без | сорочк' і //] (4)
 [| голиї / | босиї / н' і ж за ха | л' авойу //] (10)
 [па | ни / на трох од | ни' йе шта | ни / йа | к' і | ран' ше ўстаў / теї і
 шта | ни' ўбраў //] (2)
 [м' і ж йа | к' і на | род попа | деш / то | го і | шапку над' е | ваї //] (2)
 [ў | чу | жи' чере' в' ік но | з' і не сун' //] (2)
 [і | ван п | лахту | носет / а | нас' т' а / була | ву //] (2)
 [не розкри | ваї рука | виц' у на чу | жиї но | сок //] (5)
 [по | шапц' і ўстр' і | чайут' / по | йуц' і прово | жайут' //] (5)
 [ко | жух і кух | ваїка / од | на бала | лаїка //] (5)
 [на | кожну | голову йе сво | йа | шапка //] (5)
 [| кожному | мила сво | йа кух | ваїка //] (5)
 [| йупк' і бо | йац' : а / з д' іў | ками не стр' і | чац' : а //] (5)
 [з | рошеї | мало / а | рук' і ў кар | ман' і //] (5)
 [| дома | каша без круп / на | л' уд' ах | шапка за руб //] (5)
 [нара | ди пн' а / і пен' | буде | гарним //] (5)
 [ку | п' і | шубу к | рити / а о | дежу | шити //] (5)
 [| нове | сито на ко | лочку / а об | носит' с' а / | вик' інеш //] (5)
 [| чобот | каши п | росит' //] (5)
 [ў | чому | мати наро | дила / йак на | рожено / так і | хожено //] (5)

- [чул¹ к'і¹ | нови / а | п'яти | голи //] (5)
 [| чобот скри¹ п'ит' / а у¹ горш¹ ку не ки¹ п'ит' //] (5)
 [| чобот к¹ расиц:¹а / а по¹ тилиц¹у | воши йі¹ д'ат' //] (5)
 [у¹ | доўгому п¹ лат':¹і | да з ко¹ ротким | розумом //] (5)
 [хоч не ба¹ гати¹йе / да но¹ си гор¹ баті¹йе //] (5)
 [пий да йіж / йак хо¹ чец':¹а / а но¹ си / йак | можец':¹а //] (5)
 [не о¹ дежа к¹ рас' іт л'у¹ д'іну а | добре | д'ёло //] (11)
 [так | д'ёло у¹ | рук' і бе¹ре / йек с¹ векор пе¹ л'онк' і пе¹ре //] (11)
 [| бабу з¹ р'ёйе н'е ко¹ жух / а в'е¹ с'ели¹ | т'епли¹ дух //] (8)
- [з¹ в'ерху | чорне / ўс'е¹ р'ед'ін'і к¹ расне / а йек у¹ сун'еш / то
 пр'і¹ йатне //] (8)
 [чо¹ тири б¹ рат'ік'і / а | п'ята сест¹ ричка у¹ од¹ н'ій | хат'і
 прожи¹ вайут' //] (10)
 [шо теп¹ л'іше од¹ ного ко¹ жуха //] (10)
 [т'ху на | тебе / л'ёз¹ на мене / п¹ рийдут | л'уде / с¹ тидно | буде //] (2)
 [даў¹ но ўро¹ дилос / по толо¹ ц'ё нахо¹ дилос / йо¹ го подти¹ нали¹
 / мо¹ чилі¹ / ви¹ми¹ вали¹ / су¹ шилі¹ / розди¹ рали¹ / кру¹ тилі¹ /
 ме¹ шали¹ / скла¹ дали¹ / тоўк¹ лі¹ і | би¹лі¹ / | р'ёзали¹ / ко¹ лолі¹ /
 | мучилі¹ / а во¹ но на пле¹ чах зйа¹ ви¹лос //] (2)
 [йак вон і¹ де / йа | мокну вес / за¹ те су¹ х'і ха¹ з'айн / а п¹ роїде
 вон / пов'ёс'ат дес / і зноў на його че¹ кайу //] (2)
 [по бо¹ лот'і гу¹ л'айут / а | сухо / од:¹і¹ хайут //] (2)
 [| майе | уши¹ / | майе нос / а не | майе не с¹ луху / не | н'уху //] (4)
 [| топчуц:¹а | разом / о¹ дин на до¹ роз'і / д¹ руги¹ на по¹ роз'і //] (4)
 [| ходіт / | йёсти п¹ росит' //] (14)
 [| хайн | ви¹ичи¹ / | берко | ни¹жчи¹ //] (7)
 [загоро¹ д'іў д'ёд хл'е¹ в'ец дл'а п'яа¹ т'ох о¹ в'ец //] (17)
 [пуд п¹ р'іпачком капе¹ жё¹ / а хто з¹ найе / на ка¹ жёт //] (18)
 [| шуру | шуру по пе¹ чё / на¹ мацаў мохна¹ чё / | сунуў ту¹ ди¹
 гола¹ чё //] (2)
 [шо по голо¹ в'ё / йёк по | городу | ход'іт //] (2)
 [ўден' з но¹ гам'і / а у¹ ноч' і без ног //] (2)
 [пл'е¹ ту хл'е¹ в'ец на чет¹ веро о¹ в'ец / а на | п'яату ок¹ р'емо //] (6)
 [загоро¹ д'іў д'ёд хл'е¹ в'ец на | п'ят'еро о¹ в'ец //] (5)
 [куд¹ лати¹ воўк / а ўс'ім т¹ реба //] (4)
 [| чорне / йек сажот¹ рус / кри¹ ве / йек кочер¹ га / у¹ | пар'і жи¹ ве

/ а п¹лоду не¹ма //] (2)

[д¹воіе поро¹с'ат / а ш¹тир'і х¹вост'ік'і //] (6)

[по бо¹лот'і гу¹л'айут / а¹сухо / од:у¹хайут //] (2)

[ўден' йек¹ | обруч / ў¹ноч'і йек вуж / хто одга¹даіе / | буде мōі
муж //] (6)

[ўден' / коўба¹сойу / а ў¹ноч'і / | к'ішкойу //] (2)

[шо доста¹іе зу¹бам'і по¹ти¹л'іцу //] (2)

[а¹н'і | т'ела / | ан'і | духа / | маіе | рота / ш¹куру | вуха //] (3)

[ўс'е і¹ дут' / ўс'е і¹ дут' /
ўс'е га¹лошам'і шкре¹бут' //
а мōі | м'ілі¹ без га¹лош /
вōн м'і | н'е і так хо¹рош //

ўс'е ў¹зул'іса ў посто¹лі¹ /
а йа ўзуў га¹лоши¹ //
сам со¹боіу л'у¹буйуса /
іе¹к'і йа хо¹роши¹ //

о¹зулас йа ў посто¹лі¹ /
ў | б'елі¹іе о¹нучи¹ /
ўс'у до¹рогу танцо¹вала
на в'е¹чōрк'і | дучи¹ //

д'ед по¹шоў по гр'і¹б'і /
| баба по су¹н'іци¹ //
д'ед пр'і¹шоў без шта¹нōў /
| баба без спод¹н'іци¹ //

ўс'е і¹ дут' / ўс'е і¹ дут' /
ўс'е ў¹х¹ромови¹х сапо¹гах /
мо¹іе | т'опало при¹т'опало
ў ду¹бов'іх посто¹лах

йа на¹д'е ну | б'еле п¹лат'іе /
н'е¹хаї | ул'іцу м'е¹т'е //
| м'ілі¹ | каже / шо йа | дура //
н'е¹хаї | умн'іцу наї¹д'е //] (8)

[ої іш|л'і л'іст|в'енск'ііе х|лопци даї п'і тайуц:а /
 ч'і іа то хварту|ши'на т'ел'е|пайец:а //
 ої то ж то|іе од'і|н'іци /
 шо |в'ійел'і з|заду б|лох'і / а с|п'ер'еду бло|шч'іци //] (8)

[а д'эд|бабци^і
 да пон|л'оу|лапци /
 да ма|лі'іе|в'ішл'і /
 то под|рубау|пал'ци //] (9)

СПИСОК НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ

1. Бежів	Черняхівський р-н	Житомирська обл.
2. Бовсуни	Лугинський р-н	Житомирська обл.
3. Будо-Літки	Лугинський р-н	Житомирська обл.
4. Великий Яблунець	Ємільчинський р-н	Житомирська обл.
5. Краснобірка	Радомишльський р-н	Житомирська обл.
6. Левковичі	Овруцький р-н	Житомирська обл.
7. Липники	Лугинський р-н	Житомирська обл.
8. Листвин	Овруцький р-н	Житомирська обл.
9. Лучанки	Овруцький р-н	Житомирська обл.
10. Новосілки	Черняхівський р-н	Житомирська обл.
11. Прибитки	Овруцький р-н	Житомирська обл.
12. Радичі	Володарсько-Волинський р-н	Житомирська обл.
13. Соснівка	Олевський р-н	Житомирська обл.
14. Старі Новаки	Лугинський р-н	Житомирська обл.
15. Стовпинка	Олевський р-н	Житомирська обл.
16. Троковичі	Черняхівський	Житомирська обл.
17. Тхорин	Овруцький р-н	Житомирська обл.
18. Черевки	Овруцький р-н	Житомирська обл.